

SPALNIČKY - informace

Spalničky jsou **vysoce nakažlivé** virové onemocnění. V celosvětovém měřítku jsou stále jednou z hlavních příčin úmrtí malých dětí v rozvojových zemích. Onemocnění se šíří od nemocného člověka kapénkami či přímým kontaktem s jeho sekrety z dýchacích cest. Virus může ve vzduchu a na površích předmětů přetrvávat až 2 hodiny a v přenosu se mohou uplatnit i předměty kontaminované těmito sekrety.

Inkubační doba (doba od vniknutí původce nákazy do organismu do prvních příznaků onemocnění) je 7-18 dnů (maximálně 21 dnů).

Onemocnění začíná **horečkou, kašlem, rýmou, světloplachostí, zarudnutím očních spojivek**, na sliznici úst v oblasti stoliček se mohou objevit bělavé tečky se zarudlým okolím. Za 4 až 5 dnů od začátku onemocnění je patrná sytě červená až fialová vyrážka, která se ze záhlaví šíří na obličej, krk, břicho, končetiny a ve stejném pořadí poté ustupuje. Jakmile vyrážka postihne celé tělo, horečka klesá a nastává období rekonvalescence. V rozvinutém stádiu je charakteristický vzhled „uplakaného dítěte“ (oteklá slepená víčka, rýma, oschlé rty a vyrážka).

Nemocný je **nakažlivý** 2 – 4 dny před vypuknutím prvních příznaků a nakažlivost končí do 4 dnů po vzniku vyrážky. Prožití nákazy zanechá celoživotní imunitu. Spalničky mají z nemocí, které se u nás vyskytují nejvyšší index nakažlivosti.

Laboratorní **diagnostika** se opírá o přímý průkaz původce z výtěru z nosohltanu, který se doplní sérologickým vyšetřením krve na průkaz protilátek proti spalničkám.

Izolace pacienta ve zdravotnickém zařízení je v ČR ze zákona povinná a trvá podle klinické závažnosti a epidemiologických rizik.

Léčba je symptomatická (klid na lůžku, srážení horečky, přísun tekutin). Onemocnění se může komplikovat např. zápallem plic, zánětem středního ucha, vedlejších dutin nosních nebo zánětem mozku.

Prevencí je **očkování**, které se v ČR provádí od roku 1969 jednou dávkou a od roku 1975 ve dvoudávkovém schématu. Od 1.1.2018 ve schématu 1. dávka ve věku od 13 do 18 měsíců a 2. dávka ve věku od 5 do 6 let. Z důvodu odmítání očkování dochází ke snižování proočkovanosti dětské populace a k výskytu onemocnění v České republice a v řadě dalších zemí se vyskytují epidemie spalniček (Francie, Itálie, Řecko, Ukrajina, USA), a to i v oblastech, kde již bylo v minulosti šíření spalniček přerušeno. Očkování lze využít i v dospělosti.

Osoba, která nemá ochranné protilátky a byla v přímém kontaktu s nemocným, se podrobuje karanténním **opatřením** po dobu 21 dní od posledního kontaktu s nemocným.

aktualizace 3/2019

zdroje:

<http://www.szu.cz/tema/prevence/spalnicky>

https://www.mzcr.cz/dokumenty/spalnicky-a-jejich-aktualni-vyskyt-v%C2%A0evrope_13661_1.html

<https://www.cdc.gov/measles/hcp/index.html>

<https://ecdc.europa.eu/en/search?s=measles>

MUDr. Jana Prattingerová
ředitelka odboru protiepidemického